

Informacja o adekwatności kapitałowej Grupy Kapitałowej Fortis Bank Polska SA na dzień 31.12.2009 (Filar III)



BNP PARIBAS
FORTIS

| Bank zmieniającego się świata



Spis treści

Spis treści	2
1. Wprowadzenie	2
2. Jednostki dominujące	3
3. Podmioty zależne i połączenie z Dominet Bank SA	3
3.1. Fortis Private Investments Polska SA (FPIP SA)	3
3.2. Dominet Bank SA	3
4. Ekspozycje kapitałowe w portfelu bankowym	4
5. Struktura funduszy własnych	4
5.1. Struktura akcjonariatu	4
5.2. Fundusze własne	4
6. Informacja o właściwościach i warunkach odnoszących się do wybranych składników funduszy własnych	5
7. Kapitał krótkoterminowy	6
8. Suma funduszy własnych i kapitału krótkoterminowego	7
9. Metody stosowane w kalkulacji regulacyjnego wymogu kapitałowego	7
9.1. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego	8
9.2. Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka rynkowego	10
9.3. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rozliczenia, dostawy i ryzyka kontrahenta	10
9.4. Wymogi kapitałowe z tytułu przekroczenia limitów koncentracji zaangażowań i progu koncentracji kapitałowej	10
9.5. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego	10
10. Łączny wymóg kapitałowy	11
11. Współczynnik wypłacalności	11
12. Ocena adekwatności kapitału wewnętrznego ICAAP	12
12.1. Kategorie ryzyka w procesie ICAAP	12
12.2. Kapitał wewnętrzny na dzień 31.12.2009r.	12
12.3. Metody oceny kapitału wewnętrznego na poszczególne ryzyka	12
13. Zarządzanie ryzykiem	14

1. Wprowadzenie

Ustawa *Prawo bankowe* i jej akty wykonawcze nakładają na banki obowiązki w zakresie adekwatności kapitałowej, a więc utrzymania funduszy banku na poziomie adekwatnym do podejmowanego przezeń ryzyka, tak by zapewnić bezpieczeństwo gromadzonych środków.

Oznacza to, że banki zobowiązane są utrzymać sumę swoich funduszy własnych i dodatkowych pozycji bilansu (dalej, kapitału krótkoterminowego) na poziomie, nie niższym niż wyższa z dwóch wartości:

- sumy wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka oraz wymogów kapitałowych z tytułu przekroczenia limitów i naruszenia innych norm określonych w prawie bankowym,
- oszacowanej przez bank kwoty, niezbędnej do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniającej przewidywany poziom ryzyka (dalej kapitału wewnętrznego)¹.

W nocy 31.6.1. Roczno Sprawozdania Finansowego za 2009 rok Fortis Bank Polska prezentuje informacje dotyczące funduszy własnych, kapitału krótkoterminowego, minimalnych wymogów kapitałowych, w zakresie wymaganym przez ustawę *Prawo bankowe* i jego akty wykonawcze².

Zgodnie z Polityką Informacyjną Banku w niniejszym dokumencie Bank ogłasza informacje na podstawie § 3 ust. 4 Uchwały nr 385/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 r.

W zakresie ilościowym ujawnione informacje oparte są na kalkulacjach zgodnych z przepisami obowiązującymi Bank w dniu 31 grudnia 2009r., tj. Uchwałą nr 380/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008r.



Wszystkie wartości podane w raporcie zostały zaprezentowane w oparciu o dane skonsolidowane, tj. przygotowane na poziomie Grupy Kapitałowej Fortis Banku Polska SA, o ile nie zaznaczono inaczej.

Na potrzeby niniejszego raportu Grupę Kapitałową Fortis Banku Polska SA definiuje się jako składającą z dwóch podmiotów:

1. Fortis Bank Polska SA
2. Fortis Private Investments Polska SA.

2. Jednostki dominujące

Jednostką dominującą wyższego szczebla dla Fortis Banku Polska SA jest BNP Paribas SA z siedzibą w Paryżu. Na 21 stycznia 2010 roku kapitał zakładowy BNP Paribas SA wynosił 2 miliardy 371 milionów euro i dzielił się na 1 185 281 764 akcji o wartości nominalnej 2 euro każda.

BNP Paribas SA jest jednocześnie jednostką dominującą w stosunku do Fortis Bank SA/NV z siedzibą Brukseli, działającym pod marką BNP Paribas Fortis.

Jednostką dominującą Fortis Banku Polska SA jest Fortis Bank SA/NV z siedzibą w Brukseli, do którego należy 99,87% akcji, z czego 78,13% bezpośrednio a 21,74% za pośrednictwem spółki Dominet S.A. 74,93% Fortis Bank SA/NV znajduje się w posiadaniu BNP Paribas SA, a właścicielem 25% jest państwo belgijskie poprzez podmiot inwestycyjny SFPI (Société Fédérale de Participations et d'Investissement, SFPI), zaś pozostałe 0,07% akcji znajduje się w posiadaniu rozproszonego akcjonariatu.

3. Podmioty zależne i połączenie z Dominet Bank SA

3.1. Fortis Private Investments Polska SA (FPIP SA)

Fortis Private Investments Polska SA (FPIP SA) to jednostka będąca w 100% własnością Fortis Bank Polska SA. FPIP SA jest firmą inwestycyjną prowadzącą działalność maklerską w zakresie:

- zarządzania portfelami instrumentów finansowych na zlecenie, a w szczególności zarządza portfelami instrumentów finansowych klientów indywidualnych oraz portfelami inwestycyjnymi funduszy inwestycyjnych;
- przyjmowania zleceń nabywania lub zbywania tytułów uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania

Fortis Private Investments Polska SA posiada kapitał zakładowy w wysokości 9 048 tys. PLN podzielony na 377 000 akcji o wartości nominalnej 24 złote każda.

W związku ze współpracą z FPIP SA polegającą na pośrednictwie Banku w zakresie sprzedaży usługi zarządzania portfelami instrumentów finansowych, od lutego 2006, Fortis Bank Polska SA jest zarejestrowany przez Komisję Nadzoru Finansowego, jako agent firmy inwestycyjnej.

3.2. Dominet Bank SA

W 2007 roku Fortis Bank SA/NV z siedzibą w Brukseli zakupił 100% akcji Dominet S.A. – właściciela Dominet Banku S.A. - polskiego banku detalicznego specjalizującego się w kredytach konsumenckich. W marcu 2007 roku belgijski akcjonariusz zobowiązał się do połączenia Fortis Banku Polska SA z Dominet Bankiem S.A. jako jeden z warunków wydania przez Komisję Nadzoru Finansowego zezwolenia na wykonywanie prawa głosu z posiadanych akcji obu banków.

W dniu 8 lipca 2009 Komisja Nadzoru Finansowego wydała zgodę na połączenie obu banków.

W dniu 31 lipca 2009 nastąpiło połączenie prawne i operacyjne Fortis Banku Polska SA i Dominet Banku S.A. Po dniu połączenia Fortis Bank Polska SA i Dominet S.A. pozostają pod wspólną kontrolą Fortis Banku SA/NV, którego głównym akcjonariuszem jest BNP Paribas SA.



4. Ekspozycje kapitałowe w portfelu bankowym

Kategoria ekspozycji kapitałowej	Wartość bilansowa [tys. PLN]	Szacowana wartość godziwa [tys. PLN]
Udziały w innych podmiotach	-	-
Kapitałowe papiery wartościowe w podmiotach niefinansowych	17 979	18 722
Zaangażowanie kapitałowe banku w instytucje finansowe, instytucje kredytowe, banki krajowe i zagraniczne wyrażone w postaci posiadanych udziałów lub akcji	-	-
Zaangażowanie kapitałowe banku w zakłady ubezpieczeń	-	-
Kwota ekspozycji z tytułu pozycji sekurytyzacyjnych	-	-
Inne zaangażowanie kapitałowe	12	12

5. Struktura funduszy własnych

5.1. Struktura akcjonariatu

Poniższa tabela prezentuje strukturę akcjonariatu Fortis Bank Polska SA na 31 grudnia 2009 roku

akcjonariusz	liczba akcji	% udział w kapitale zakładowym	liczba głosów na WZ	% udział w ogólnej liczbie głosów
Fortis Bank SA/NV	18 848 593	78,13%	18 848 593	78,13%
Dominet S.A.	5 243 532	21,74%	5 243 532	21,74%
Pozostali	31 381	0,13%	31 381	0,13%
Razem:	24 123 506	100,00%	24 123 506	100,00%

Akcje Banku notowane są na rynku podstawowym Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA od 7 listopada 1994 roku. Od 2004 roku akcje Banku notowane są w systemie notowań ciągłych.

5.2. Fundusze własne

Pojęcie „fundusze własne” jest pojęciem szerszym niż „kapitały własne”. Zostało ono zdefiniowane przez ustawodawcę w rozdziale 10 Ustawy prawo bankowe, zatytułowanym „Fundusze własne, kapitał wewnętrzny i gospodarka finansowa banków” oraz w odpowiednich przepisach uchwał w sprawie adekwatności kapitałowejⁱⁱⁱ i w sprawie funduszy własnych^{iv}.

FUNDUSZE WŁASNE = FUNDUSZE PODSTAWOWE + FUNDUSZE UZUPEŁNIAJĄCE

FUNDUSZE PODSTAWOWE = FUNDUSZE ZASADNICZE + POZYCJE DODATKOWE FUNDUSZY PODSTAWOWYCH - POZYCJE POMNIEJSZAJĄCE FUNDUSZE PODSTAWOWE

FUNDUSZE UZUPEŁNIAJĄCE = FUNDUSZ Z REWALUACJI RZECZOWYCH AKTYWÓW TRWAŁYCH + ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE + FUNDUSZE TWORZONE ZE ŚRODKÓW WŁASNYCH LUB OBCYCH + PODPORZĄDKOWANE PAPIERY WARTOŚCIOWE + INNE POZYCJE – POMNIEJSZENIA FUNDUSZY UZUPEŁNIAJĄCYCH



Poszczególne składniki funduszy własnych Fortis Banku Polska S.A. na dzień 31.12.2009 zaprezentowano w poniższej tablicy.

Kategoria funduszy	[tys.PLN]
Fundusze własne	1 905 192
Fundusze podstawowe	1 320 609
Fundusze zasadnicze, w tym:	1 761 615
kapitał zakładowy	1 206 175
kapitał zapasowy	554 445
kapitał rezerwowy	995
Pozycje dodatkowe funduszy podstawowych, w tym:	45 639
fundusz ogólnego ryzyka	45 639
Pozycje pomniejszające fundusze podstawowe, w tym:	(472 108)
wartości niematerialne	(42 229)
strata z lat ubiegłych, strata netto bieżącego okresu oraz strata w trakcie zatwierdzania (wartość ujemna)	(429 880)
Inne pomniejszenia funduszy podstawowych, w tym:	(14 537)
niezrealizowane straty na instrumentach dłużnych dostępnych do sprzedaży	(14 537)
Inne pomniejszenia funduszy podstawowych	
Fundusze uzupełniające	584 583
Zobowiązania podporządkowane	582 984
Inne pozycje funduszy uzupełniających, w tym:	1 599
niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych dostępnych do sprzedaży (60%)	1 599
Inne pomniejszenia funduszy uzupełniających:	-

6. Informacja o właściwościach i warunkach odnoszących się do wybranych składników funduszy własnych

Kapitał zakładowy

Kapitał zakładowy powstał w wyniku wniesienia do spółki wkładów pieniężnych przez jej akcjonariuszy. Wysokość kapitału wpisana jest w Krajowym Rejestrze Sądowym i nie może być zmieniona bez stosownej uchwały Walnego Zgromadzenia oraz w wpisu w KRS. Na 31 grudnia 2009 roku kapitał zakładowy Banku wynosił 1 206 175 300 PLN i był podzielony na 24 123 506 akcji o wartości nominalnej 50 PLN każda.

Kapitał zapasowy

Kapitał zapasowy tworzony jest z zysku. Wysokość stosownych odpisów na kapitał określa, zgodnie ze statutem Banku, Walne Zgromadzenie. Oprócz tego, na kapitał ten kierowana jest też premia emisyjna, w razie emisji akcji.

Ponieważ wysokość kapitału zapasowego przekracza jedną trzecią wysokości kapitału zakładowego, Bank nie jest związany normami KSH i statutu, które nakazują obowiązkowe przekazywanie 8% zysku na kapitał zapasowy.

Zgodnie ze statutem, kapitał przeznaczony jest na pokrycie strat bilansowych Banku.

Kapitał rezerwowy

Kapitał rezerwowy jest tworzony z zysku decyzją Walnego Zgromadzenia na wniosek Zarządu Banku. Zgodnie ze statutem kapitał rezerwowy przeznacza się na pokrycie szczególnych strat i wydatków.



Fundusz ogólnego ryzyka

Fundusz ogólnego ryzyka tworzony jest z zysku decyzją Walnego Zgromadzenia na wniosek Zarządu. Zgodnie ze statutem fundusz jest przeznaczony na pokrycie niezidentyfikowanych ryzyk działalności bankowej.

Zysk w trakcie zatwierdzania/zysk netto bieżącego okresu sprawozdawczego

Przez zysk w trakcie zatwierdzania FBP rozumie zysk roczny. Zysk netto bieżącego okresu sprawozdawczego to zysk za każdy, krótszy niż rok obrotowy, okres sprawozdawczy. Warunkiem zaliczenia przez Bank zarówno jednego jak drugiego na poczet pozycji dodatkowych funduszy podstawowych jest zweryfikowanie zysku przez biegłego rewidenta.

Wartości niematerialne

Wartości niematerialne stanowią możliwy do zidentyfikowania składnik aktywów, nie posiadający postaci fizycznej, ujmowany według ceny nabycia. Wartości niematerialne są rozpoznawane w bilansie, jeśli w przyszłości generować będą korzyści finansowe i istnieje możliwość wiarygodnej wyceny wartości takich aktywów. Bank dokonuje regularnej oceny wartości niematerialnych pod kątem możliwej utraty wartości.

Zobowiązania podporządkowane

Wartość zobowiązań podporządkowanych wynosiła na koniec grudnia 2009 roku 582 984 tys. PLN.

Zaangażowania kapitałowe w instytucje finansowe, kredytowe, banki, zakłady ubezpieczeń

W pozycji zaangażowania kapitałowe w instytucje finansowe, kredytowe, banki, zakłady ubezpieczeń Fortis Bank Polska, w ujęciu indywidualnym, ujmuje inwestycję w Fortis Private Investment Polska S.A., którego jest wyłącznym właścicielem. W ujęciu skonsolidowanym zaangażowanie w FPIP nie jest wykazywane.

Zaangażowania kapitałowe, zgodnie z obowiązującym prawem, pomniejszają w połowie, tj. w 50% zaangażowania, fundusze podstawowe, a w połowie fundusze uzupełniające. Jeżeli wielkość funduszy uzupełniających jest mniejsza niż przypadająca na nie część zaangażowania, różnica między tymi wartościami jest odejmowana od funduszy podstawowych.

Brakująca kwota rezerw celowych

Brakująca kwota rezerw celowych rozumiana jest jako różnica pomiędzy wymaganym przez MSSF poziomem odpisów na trwałą utratę wartości instrumentów finansowych a faktycznym poziomem tych odpisów w Banku. Brakująca kwota rezerw celowych pomniejsza w połowie, tj. w 50% swojej wartości, fundusze podstawowe, a w połowie fundusze uzupełniające. Jeżeli wielkość funduszy uzupełniających jest mniejsza niż przypadająca na nie część brakującej kwoty rezerw, różnica między tymi wartościami jest odejmowana od funduszy podstawowych.

Niezrealizowane zyski/straty na instrumentach dostępnych do sprzedaży.

Zgodnie z MSSF niezrealizowane wyniki na instrumentach dostępnych do sprzedaży nie są rozpoznawane w rachunku wyników, lecz w kapitale. Zgodnie z Uchwałą Nr 381/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 w „innych pozycjach funduszy uzupełniających” uwzględnia się, zysk na instrumentach dostępnych do sprzedaży, lecz tylko do wysokości 60% jego wartości przed opodatkowaniem. Z drugiej strony, straty na tych instrumentach, Banki zobowiązane są ujmować w całości w „innych pomniejszeniach funduszy podstawowych”.

7. Kapitał krótkoterminowy

Zgodnie z § 5 ust. 4 Uchwały nr 380/2008 Komisji Nadzoru Finansowego Bank o znaczącej skali działalności handlowej w kalkulacji współczynnika wypłacalności może uwzględnić kapitał krótkoterminowy w kwocie nie przewyższającej sumy wymogów kapitałowych określonych w Uchwale.



Na dzień 31.12.2009 kapitał krótkoterminowy w Fortis Banku Polska nie został rozpoznany.

8. Suma funduszy własnych i kapitału krótkoterminowego

Kategoria	[tys.PLN]
Fundusze własne	1 905 192
Kapitał krótkoterminowy	0
RAZEM	1 905 192

Wartość kapitału krótkoterminowego powiększającego fundusze własne uwzględniona przez Bank wynosi 0.

9. Metody stosowane w kalkulacji regulacyjnego wymogu kapitałowego

Bank wyznacza wymogi kapitałowe w oparciu o zasady określone w Uchwale Nr 380/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008r¹.

Wymóg kapitałowy	Zastosowana metoda, zgodnie z Uchwałą Nr 380/2008 KNF
z tytułu ryzyka kredytowego	metoda standardowa
z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych	metoda terminów zapadalności
z tytułu ryzyka walutowego	metoda podstawowa
z tytułu ryzyka cen towarów	metoda uproszczona
z tytułu ryzyka cen kapitałowych papierów wartościowych	metoda uproszczona
z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych	metoda podstawowa
z tytułu ryzyka rozliczenia, dostawy oraz ryzyka kredytowego kontrahenta	metoda podstawowa
z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań	metoda podstawowa (dla banków o znaczącej skali działalności handlowej)
z tytułu przekroczenia progu koncentracji kapitałowej	metoda podstawowa
z tytułu ryzyka operacyjnego	metoda podstawowego wskaźnika

Ze względu na wolumen prowadzonych operacji przyjmuje, że skala działalności handlowej banku jest znacząca.

¹ Uchwała nr 380/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008r. w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, w tym zakresu i warunków stosowania metod statystycznych oraz zakresu informacji załączanych do wniosków o wydanie zgody na ich stosowanie, zasad i warunków uwzględniania umów przelewu wierzytelności, umów o subpartycypację, umów o kredytowy instrument pochodny oraz innych umów niż umowy przelewu wierzytelności i umowy o subpartycypację, na potrzeby wyznaczania wymogów kapitałowych, warunków, zakresu i sposobu korzystania z ocen, nadawanych przez zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej oraz agencje kredytów eksportowych, sposobu i szczegółowych zasad obliczania współczynnika wypłacalności banku, zakresu i sposobu uwzględniania działania banków w holdingach w obliczaniu wymogów kapitałowych i współczynnika wypłacalności oraz określenia dodatkowych pozycji bilansu banku ujmowanych łącznie z funduszami własnymi w rachunku adekwatności kapitałowej oraz zakresu, sposobu i warunków ich wyznaczania, z późniejszymi zmianami.



9.1. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego

Aktywa i zobowiązania bilansowe oraz udzielone zobowiązania pozabilansowe wycenia się zgodnie z zasadami określonymi w Międzynarodowych Standardach Sprawozdawczości Finansowej.

Bank stosuje metodę standardową przy obliczaniu kwot ekspozycji ważonych ryzykiem w portfelu bankowym. W poniższej tabeli zaprezentowano kwoty ekspozycji wg ich wartości netto.

Kategoria	[tys.PLN]
ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec rządów i banków centralnych	3 725 389
ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec jednostek samorządu terytorialnego oraz władz lokalnych	120
ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec organów administracji i podmiotów nieprowadzących działalności gospodarczej	4 101
ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec wielostronnych banków rozwoju	-
ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec organizacji międzynarodowych	-
ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec instytucji	2 006 415
ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec przedsiębiorców	5 445 164
ekspozycje detaliczne lub warunkowe ekspozycje detaliczne	2 428 580
ekspozycje lub ekspozycje warunkowe zabezpieczone na nieruchomościach	9 159 687
ekspozycje przeterminowane	468 804
ekspozycje należące do nadzorczych kategorii wysokiego ryzyka	42
ekspozycje z tytułu obligacji zabezpieczonych	-
pozycje sekurytyzacyjne	-
ekspozycje krótkoterminowe wobec instytucji i przedsiębiorców	-
ekspozycje z tytułu jednostek uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania	-
inne ekspozycje	737 020

Dla celów wyznaczania wymogu Bank uznaje rzeczywistą i nierzeczywistą ochronę kredytową. Dla zabezpieczeń finansowych wykorzystywana jest metoda uproszczona.

Do uznanych instytucji oceny wiarygodności kredytowej Bank zalicza: Fitch Ratings, Moody's Investors Service, Standard and Poors Ratings Services.

Bank wyłącza z kalkulacji wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego sekurytyzowany portfel kredytowy. Portfel ten na dzień 31 grudnia 2009 obejmował kredyty samochodowe i gotówkowe sprzedane do Polish Assets SPV Limited (spółka specjalnego przeznaczenia, powołana w celu realizacji transakcji sprzedaży) na podstawie Umowy Sekurytyzacji zawartej w dniu 30 stycznia 2006 roku. W odniesieniu do zawartej Umowy Sekurytyzacji przeniesienie istotnej części ryzyka odbyło się poprzez sprzedaż wierzytelności kredytowych z wyłączeniem możliwości odkupu przez Bank wcześniej przekazanych ekspozycji, w celu dalszej realizacji związanych z nimi korzyści oraz bez zobowiązania ze strony Banku do ponownego przejęcia ryzyka związanego ze sprzedanymi ekspozycjami. Bank spełniał wszystkie minimalne wymogi uznania transferu istotnej części ryzyka, określone w § 32 Załącznika nr 18 do Uchwały KNF. Na tej podstawie Bank wyłączył z rachunku adekwatności kapitału regulacyjnego wszystkie ekspozycje związane z realizacją transakcji sekurytyzacji.

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego obliczony zgodnie metodą standardową na podstawie Załącznika nr 4 do Uchwały nr 380/2008 Komisji Nadzoru Finansowego jest zaprezentowany w poniższej tabeli.



Nazwa kategorii	Wartość netto [tys.PLN]	Wartość ważona ryzykiem [tys.PLN]
Aktywa w portfelu bankowym		
aktywa o wadze ryzyka 0%	1 605 666	0
aktywa o wadze ryzyka 20%	1 757 873	356 652
aktywa o wadze ryzyka 35%	384 929	134 707
aktywa o wadze ryzyka 50%	32 602	19 995
aktywa o wadze ryzyka 75%	6 305 559	4 714 241
aktywa o wadze ryzyka 100%	7 264 440	6 775 593
aktywa o wadze ryzyka 150%	38 851	58 277
Razem	17 389 921	12 059 465
Zobowiązania pozabilansowe w portfelu bankowym	0	0
Zob. pozabilansowe o wadze ryzyka produktu 0%	0	0
Zob. pozabilansowe o wadze ryzyka produktu 20%	28 471	1 899
Zob. pozabilansowe o wadze ryzyka produktu 35%	6 369	248
Zob. pozabilansowe o wadze ryzyka produktu 50%	28 362	4 850
Zob. pozabilansowe o wadze ryzyka produktu 75%	353 481	60 629
Zob. pozabilansowe o wadze ryzyka produktu 100%	3 017 156	427 600
Zob. pozabilansowe o wadze ryzyka produktu 150%	0	0
Razem	3 433 839	495 226

Monitorowanie zabezpieczeń i metody ograniczania ryzyka

Bank w procesie zarządzania ryzykiem kredytowym jako podstawową zasadę przyjmuje badanie zdolności kredytobiorcy do obsługi zadłużenia. Poza zdolnością do spłaty zadłużenia, na jakość ekspozycji kredytowych ma również jakość posiadanych zabezpieczeń. Dlatego też prowadzona jest precyzyjna ocena jakości i wartości uznawanych zabezpieczeń, wg jasno określonych zasad ujętych w formie procedur wewnętrznych.

Bank stosuje zabezpieczenia osobiste, zabezpieczenia rzeczowe, zabezpieczenia hipoteczne, jako dopełniające zabezpieczenia na należnościach czy rachunkach bankowych. Ważnym kryterium przy uznawalności zabezpieczeń jest warunek płynności zabezpieczenia. Typ zabezpieczenia jest zależny od rodzaju ekspozycji, a także od segmentu klienta.

Dla należności od klientów indywidualnych najczęściej stosowanym zabezpieczeniem jest zabezpieczenie osobiste. Dla należności na finansowanie nieruchomości zabezpieczeniem podstawowym jest zabezpieczenie hipoteczne, najczęściej wraz z zabezpieczeniem przejściowym do momentu ustanowienia hipoteki. Wykorzystywane są również ubezpieczenia wierzytelności.

Zabezpieczenie hipoteczne jest stosowane również w przypadku należności od małych i średnich przedsiębiorstw. W ich przypadku stosuje się także zabezpieczenia na należnościach gospodarczych, rzeczach ruchomych. Dla klientów korporacyjnych stosuje się podobne typy zabezpieczeń jak dla klientów segmentu SME. Wg umów zawieranych z klientami banku, należności wynikające z transakcji na instrumentach pochodnych są zabezpieczane w formie pieniężnej.

Rzadziej stosowanymi typami zabezpieczeń są zabezpieczenia na papierach wartościowych. Ten typ zabezpieczenia jest stosowany w jednostce zależnej.

Dla uznawanych zabezpieczeń prowadzi się monitoring ich wartości oraz określa się ich płynność. Dotyczy to w szczególności zabezpieczeń hipotecznych, dla których stworzono procedury awaryjne określające sposób reagowania na zagrożenie spadkiem wartości nieruchomości. Wartość nieruchomości stanowiącej zabezpieczenie powyżej określonego poziomu jest zawsze weryfikowana przez wewnętrzny zespół ekspertów ds. wyceny.



Raportowanie i pomiar ryzyka kredytowego

Istotnym elementem zarządzania ryzykiem kredytowym jest stałe monitorowanie poziomu ekspozycji oraz wartości zabezpieczeń. Bieżące monitorowanie jest prowadzone przez departamenty w pionach obszaru ryzyka odpowiedzialnych za poszczególne segmenty klientów. Poza tym, monitorowanie jest również prowadzone przez Pion strategii, raportowania i kontroli ryzyka kredytowego i odbywa się ono na potrzeby Komitetu Ryzyka, a także Komitetu Zarządzania Ryzykiem Kredytowym i Tworzenia Rezerw.

9.2. Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka rynkowego

Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka rynkowego zostały wyznaczone metodami podstawowymi, zgodnie z załącznikami 6 -10 Uchwały nr 380/2008 KNF.

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych wyznaczany jest w oparciu o metodę terminów zapadalności

Bank nie wyłączał z kalkulacji pozycji walutowej stanowiącej podstawę wyznaczenia wymogu kapitałowego walutowych pozycji o charakterze strukturalnym. Z uwagi na fakt, iż pozycja walutowa całkowita nie przewyższała na dzień 31.12.2009 2% funduszy własnych wymóg z tytułu ryzyka walutowego wyniósł zero.

Bank nie przeprowadza transakcji, dla których instrumentem pierwotnym są towary. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka cen towarów nie powstaje.

Bank nie przeprowadza transakcji, których instrumentem bazowym są kapitałowe papiery wartościowe. Nie powstaje wymóg kapitałowy na ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych.

Wymóg kapitałowy na ryzyko szczególne cen instrumentów dłużnych na dzień 31.12.2009 był równy zero z uwagi na posiadanie w portfelu wyłącznie instrumentów o niskim ryzyku szczególnym w rozumieniu zapisów Załącznika 9 do Uchwały nr 380/2009.

9.3. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rozliczenia, dostawy i ryzyka kontrahenta

Bank przyjmuje metodę wyceny rynkowej do wyznaczenia ekwiwalentu bilansowego transakcji pozabilansowych. Bank nie uznaje podczas kalkulacji wymogu umów ramowych o kompensowaniu.

9.4. Wymogi kapitałowe z tytułu przekroczenia limitów koncentracji zaangażowań i progów koncentracji kapitałowej

Wymogi kapitałowe z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań oraz przekroczenia progów koncentracji kapitałowej na dzień 31.12.2009 wynosiły zero, z uwagi na brak przekroczeń limitów określonych odpowiednio zgodnie z Załącznikami 12 i 13 do Uchwały nr 380/2008 KNF.

9.5. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego

Do wyliczenia wymogu kapitałowego na pokrycie ryzyka operacyjnego Bank stosuje metodę podstawowego wskaźnika (BIA).

Zgodnie z metodą BIA, wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego jest równy iloczynowi średniej wartości rocznego dochodu brutto z okresu trzech ostatnich lat i stałej procentowej wysokości 15%.



10. Łączny wymóg kapitałowy

Na dzień 31.12.2009r. wymogi kapitałowe z tytułu poszczególnych ryzyk kształtowały się jak w poniższej tabeli.

Kategoria ryzyka	Wymóg kapitałowy [tys.PLN]
Łączny wymóg kapitałowy	1 137 639
Łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego	1 006 635
ryzyka rynkowego, w tym	5 062
- Łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych	5 062
- Łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego	-
- Łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka cen towarów	-
- Łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka cen kapitałowych papierów wartościowych	-
- Łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych	-
Łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rozliczenia, dostawy oraz ryzyka kredytowego kontrahenta	20 102
Łączny wymóg z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań	-
Łączny wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia progu koncentracji kapitałowej	-
Łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego	105 840

Wysokość wymogu kapitałowego Grupy w głównej mierze jest determinowana przez wymogi kapitałowe Banku.

Całkowity wymóg kapitałowy FPIP SA na 31.12.2009r wyniósł 320.498 PLN i wynikał wyłącznie z wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe.

11. Współczynnik wypłacalności

Współczynnik wypłacalności Grupy Kapitałowej Fortis Bank Polska oblicza się w procentach jako pomnożony przez 100 ułamek, którego:

- licznikiem jest wartość funduszy własnych powiększona, o kapitał krótkoterminowy (na rok 2009 kapitał terminowy wynosił zero)
- mianownikiem jest pomnożony przez 12,5 całkowity wymóg kapitałowy

Kategoria wg stanu na 31 grudnia 2009r.	[tys.PLN]
Wartość funduszy własnych powiększona o kapitał krótkoterminowy	1 905 192
Całkowity wymóg kapitałowy	1 137 639
Współczynnik wypłacalności	13,40%



12. Ocena adekwatności kapitału wewnętrznego ICAAP

12.1. Kategorie ryzyka w procesie ICAAP

W ramach procesu ICAAP, z tytułu prowadzonej działalności Fortis Bank Polska S.A. analizuje pod kątem istotności następujące ryzyka:

- ryzyko płynności;
- ryzyko kredytowe;
- ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej;
- ryzyko stopy procentowej w księdze handlowej;
- ryzyko walutowe;
- ryzyko operacyjne;
- ryzyko biznesowe.

Ryzyko płynności i ryzyko kredytowe zawsze są uznawane przez Bank jako istotne. Istotność pozostałych ryzyk każdorazowo podlega ocenie.

FPIP SA nie ustala kapitału wewnętrznego w procesie oceny adekwatności kapitału wewnętrznego.

12.2. Kapitał wewnętrzny na dzień 31.12.2009r.

Bank dokonuje co najmniej raz w roku przeglądu materialności poszczególnych ryzyk wynikających z prowadzonej działalności. W oparciu o tą ocenę identyfikuje te ryzyka, które wymagają pokrycia kapitałem wewnętrznym. Całkowita kwota kapitału wewnętrznego uwzględnia kapitały konieczne na pokrycie wszystkich ryzyk oraz element dywersyfikacji ryzyk. Kapitał wewnętrzny jest szacowany z zastosowaniem macierzy korelacji pozwalającej uwzględnić efekt dywersyfikacji pomiędzy oszacowanymi ryzykami. Wartość współczynników korelacji jest wyznaczana ekspercko.

Na dzień 31.12.2009r. Bank wyznaczył niezerową wartość kapitału wewnętrznego na następujące ryzyka: kredytowe, stopy procentowej, walutowe, operacyjne i biznesowe. Największy udział w całkowitej kwocie kapitału wewnętrznego miało ryzyko kredytowe.

12.3. Metody oceny kapitału wewnętrznego na poszczególne ryzyka

Metody oceny kapitału wewnętrznego prezentowane poniżej podlegają obecnie dostosowaniu do standardów Grupy BNPP, obejmujących definicje typów ryzyka i polityki zarządzania ryzykiem. Tym niemniej, metody ilościowe przyjęte w 2009 roku nadal opierają się głównie na podejściu stosowanym przez Fortis.

Ryzyko płynności

Za ryzyko płynności uznaje się ryzyko braku możliwości terminowego wywiązania się ze zobowiązań w określonej walucie i miejscu, przy utrzymaniu akceptowalnych kosztów dla realizacji tych zobowiązań.

Bank uznaje, że pomimo istotnego znaczenia ryzyka płynności na działalność Banku, w praktyce trudno uzasadnić ograniczenie ryzyka płynności poprzez zastosowanie bufora kapitałowego. Z tego też względu Bank nie wyznaczył kapitału wewnętrznego na ryzyko płynności.

Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe to ryzyko poniesienia straty z tytułu kredytów i należności, obecnych i przyszłych, wynikające ze zmian jakości kredytowej dłużników Banku, które mogą ostatecznie doprowadzić do braku wywiązania się przez nich ze zobowiązań. Prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania i oczekiwana wartość odzysku należności w przypadku zaistnienia takiego zdarzenia są podstawowymi elementami analizy ryzyka kredytowego.



Ryzyko kredytowe odnosi się do zobowiązań typu kredytowego, transakcji rynkowych, inwestycyjnych, czy operacji płatniczych, które potencjalnie oznaczałyby straty, w przypadku niewywiązania się przez kontrahentów Banku z ich zobowiązań.

Pomiar ryzyka kredytowego na potrzeby procesu oceny kapitału wewnętrznego odbywa się z zastosowaniem koncepcji credit VaR, przy wykorzystaniu parametrów ryzyka takich jak LGD, PD, EAD. Wykorzystując tą metodologię i uwzględniając dywersyfikację pomiędzy liniami biznesowymi Bank kalkuluje straty nieoczekiwane. Straty nieoczekiwane są następnie przekształcane z zastosowaniem mnożnika kapitałowego w kapitał wewnętrzny z tytułu ryzyka kredytowego.

Ryzyko rynkowe (stopy procentowej i walutowe) i ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym

Ryzyko rynkowe definiuje się jako ryzyko poniesienia straty ekonomicznej w wyniku niekorzystnych zmian parametrów rynkowych, dla instrumentów będących w obrocie i tych parametrów, które nie są zależne od tych instrumentów.

- Parametry rynkowe związane ze zbywalnymi instrumentami (będącymi przedmiotem obrotu) zawierają między innymi kursy wymiany walut, ceny papierów wartościowych i towarów, ceny instrumentów pochodnych, jak również powiązane czynniki takie jak oprocentowanie, spready kredytowe, zakładaną zmienność.
- Parametry rynkowe nie związane bezpośrednio z instrumentami zbywalnymi wiążą się z założeniami przyjętymi w modelach lub analizie statystycznej, dotyczącymi np. korelacji.

Płynność jest ważnym elementem ryzyka rynkowego. W sytuacji, znikomej płynności lub braku płynności (np. mały wolumen transakcji, ograniczenia prawne, rynek jednokierunkowy), towary lub instrumenty mogą być zbywane po innych cenach niż ich szacowana wartość.

Ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym oznacza ryzyko poniesienia straty ekonomicznej w wyniku niedopasowania oprocentowania, terminów zapadalności/ wymagalności aktywów i pasywów. Ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym dotyczy pozycji nie będących przedmiotem obrotu (i dlatego zaklasyfikowanych do portfela bankowego).

W przypadku kapitału wewnętrznego następujące kategorie ryzyka zostały określone: ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej, ryzyko stopy procentowej w księdze handlowej i ryzyko walutowe. Bank wylicza wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka rynkowego za pomocą miary VaR i przy założeniu rocznego terminu utrzymania pozycji oraz poziomu ufności w wysokości 99,97%.

Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne to ryzyko poniesienia straty ekonomicznej na skutek nieodpowiednich lub nieskutecznych procesów wewnętrznych lub w konsekwencji zewnętrznych zdarzeń, niezależnie od tego czy zdarzenia te są celowe, przypadkowe czy występują z przyczyn naturalnych. Podstawę dla zarządzania ryzykiem operacyjnym stanowi analiza łańcucha przyczynno-skutkowego zdarzenia.

Procesy wewnętrzne mogą wiązać się z zagadnieniami z zakresu zarządzania kapitałem ludzkim i systemami. Zewnętrzne zdarzenia zawierają powódzie, pożar, trzęsienia ziemi, ataki terrorystyczne.

Ryzyko operacyjne obejmuje ryzyko prawne, ryzyko podatkowe, ryzyko systemu informatycznego i ryzyko braku zgodności.

Na potrzeby wyliczenia kapitału wewnętrznego na pokrycie strat oczekiwanych oraz nieoczekiwanych związanych z ryzykiem operacyjnym Bank stosuje metodykę opartą o metodę podstawowego wskaźnika (wykorzystywaną również w kalkulacji wymogów kapitałowych Filara 1).

W założeniu Banku, przedmiotowy wskaźnik dla potrzeb wyznaczania kapitału wewnętrznego wyliczany jest zgodnie z podejściem określonym w Uchwale KNF nr 380/2008, Załącznik nr 14, Część II „Metoda podstawowego wskaźnika”. W celu wyliczenia straty nieoczekiwanej Bank przemnaża wymóg kapitałowy wyliczony zgodnie z metodą BIA przez ustalony ekspercko wskaźnik.

Ryzyko biznesowe, reputacyjne i strategiczne

Ryzyko biznesowe (ryzyko break-even) to ryzyko ujemnego przychodu operacyjnego (z wyłączeniem skutków innych ryzyk takich jak ryzyko rynkowe czy operacyjne) wynikające z niezdolności



dopasowania kosztów i przychodów. Sytuacja taka może wynikać ze zmian w środowisku biznesowym oraz braku elastyczności w strukturze kosztów, która pozwoliłaby na dopasowanie kosztów we właściwym czasie.

Przez ryzyko reputacyjne rozumiemy Ryzyko utraty zaufania klientów, kontrahentów, dostawców, pracowników, udziałowców, organów nadzoru oraz wszystkich innych interesariuszy, których zaufanie jest istotnym warunkiem dla Banku, aby prowadzić codzienne działania operacyjne.

Ryzyko strategiczne to ryzyko spadku ceny rynkowej akcji z powodu strategicznych decyzji Banku.

Bank wylicza kapitał wewnętrzny z tytułu ryzyka biznesowego, reputacyjnego i strategicznego. Ocena ryzyka biznesowego jest dokonywana w odniesieniu do zdefiniowanych rodzajów zdarzeń i według dwóch mierników: poziomu potencjalnych strat oraz poziomu istotności. Ryzyko związane z procesami integracyjnymi rozpoznano jako część kategorii ryzyk biznesowych.

13. Zarządzanie ryzykiem

System zarządzania ryzykiem obejmuje Radę Nadzorczą, Zarząd, komitety oraz Departamenty obszaru ryzyka. Zarząd Banku odpowiada za sprawne i adekwatne funkcjonowanie całego systemu zarządzania ryzykiem. Działalność Zarządu jest wspierana przez powołane komitety, w tym: Komitet Ryzyka i ALM, Komitet Zarządzania Ryzykiem Kredytowym i Tworzenia Rezerw, Komitet ds. Utrzymania Ciągłości Pracy Banku, Komitet ds. Bezpieczeństwa Informacji. Szczególną rolę pełni Komitet Kredytowy uprawniony do podejmowania decyzji kredytowych w Fortis Banku Polska SA do poziomu wyznaczonego przez maksymalny limit kredytowy ustalony przez Radę Nadzorczą Banku.

W Banku obszar zarządzania ryzykiem podlega jednemu członkowi Zarządu, który jest także przewodniczącym Komitetu Ryzyka i ALM oraz Komitetu Kredytowego.

Obszar ryzyka został podzielony funkcjonalnie na pięć pionów odpowiadających za: ryzyko kredytowe klientów indywidualnych, ryzyko klientów SME, ryzyko dużych ekspozycji, pion strategii, raportowania i kontroli ryzyka kredytowego oraz pion zintegrowanego zarządzania ryzykiem. W pionie odpowiadającym za duże ekspozycje ulokowano także funkcję restrukturyzacji i windykacji. Poza funkcją restrukturyzacji i windykacji także funkcja administracji kredytowej jest wspólna dla wszystkich segmentów klientów. Podejmowanie decyzji kredytowych odbywa się w departamentach oceny ryzyka kredytowego, odrębnie dla poszczególnych segmentów klientów. Funkcje wspierające, w szczególności nadzorowanie projektów związanych z obszarem ryzyka jest powierzone pionowi strategii, raportowania i kontroli ryzyka kredytowego. Monitorowanie ryzyka rynkowego, płynności, a także ryzyka operacyjnego znalazło swoje miejsce w pionie zintegrowanego zarządzania ryzykiem. Pion też odpowiada za zadania związane z procesem ICAAP.

Obszar ryzyka nie jest jedynym, który odpowiada za zarządzanie ryzykiem w banku. Podstawowa odpowiedzialność leży po stronie linii biznesowych, które stanowią pierwszy, niezwykle istotny element w procesie zarządzania ryzykiem. Odpowiadają one bowiem za identyfikację ryzyka już podczas procesu sprzedażowego, wpływają znacząco na profil ryzyka całego banku. Obszar ryzyka stanowi niejako drugi etap procesu zarządzania ryzykiem, pełniąc funkcję kontrolną. Domknięcie całego procesu zapewniają departamenty ds. zachowania zgodności i departament audytu. Poza wymienionymi jednostkami niezwykle istotne funkcje wspierające pełnią jednostki z obszaru operacji i wsparcia biznesu, a także z obszaru finansów.

Szczegółowe informacje nt. organizacji zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej Fortis Banku Polska SA a także zasady zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyk w jednostce zależnej Fortis Private Investments Polska SA za rok 2009 zostały zamieszczone w Nocie 31 w Sprawozdaniu finansowym.

¹ Por.art.128 ust.1 pkt2) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. „Prawo bankowe” (tekst jednolity w Dz.U. z roku 2002, Nr 72, poz.665 z późn.zm.).



ⁱⁱ Por. art.111a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. „Prawo bankowe” (tekst jednolity w Dz.U. z roku 2002, Nr 72, poz.665 z późn.zm.) i par.3 ust.4 uchwały nr 385/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008r. w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegającej ogłaszaniu (Dziennik Urzędowy KNF z roku 2008 nr 8 poz. 39)

ⁱⁱⁱ Uchwała nr 380/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008r. w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, w tym zakresu i warunków stosowania metod statystycznych oraz zakresu informacji załączanych do wniosków o wydanie zgody na ich stosowanie, zasad i warunków uwzględniania umów przelewu wierzytelności, umów o subpartycypację, umów o kredytowy instrument pochodny oraz innych umów niż umowy przelewu wierzytelności i umowy o subpartycypację, na potrzeby wyznaczania wymogów kapitałowych, warunków, zakresu i sposobu korzystania z ocen, nadawanych przez zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej oraz agencje kredytów eksportowych, sposobu i szczegółowych zasad obliczania współczynnika wypłacalności banku, zakresu i sposobu uwzględniania działania banków w holdingach w obliczaniu wymogów kapitałowych i współczynnika wypłacalności oraz określenia dodatkowych pozycji bilansu banku ujmowanych łącznie z funduszami własnymi w rachunku adekwatności kapitałowej oraz zakresu, sposobu i warunków ich wyznaczania (Dziennik Urzędowy KNF z roku 2008 nr 8 poz. 34), z późniejszymi zmianami.

^{iv} Uchwała nr 381/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008r. w sprawie innych pomniejszych funduszy podstawowych, ich wysokości, zakresu i warunków pomniejszania o nie funduszy podstawowych banku, innych pozycji bilansu banku zaliczanych do funduszy uzupełniających, ich wysokości, zakresu i warunków ich zaliczania ich do funduszy uzupełniających banku, pomniejszych funduszy uzupełniających, ich wysokości, zakresu i warunków pomniejszania o nie funduszy uzupełniających banku; oraz zakresu i sposobu uwzględniania działania banków w holdingach w obliczaniu funduszy własnych (Dziennik Urzędowy KNF z roku 2008 nr 8 poz. 35).